

Анализ на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец октомври 2014 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец октомври 2014 г. е **260**. Сигналите в категория храни са най-много – **209**, за фуражите – **37**, а за материалите в контакт с храни – **14** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – **73** нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – **12** нотификации: **живак** в риба меч от Испания (5) и от Португалия; **хистамин** в консервирана риба аншоа от Испания и Италия и в консервирани сардини от Индонезия; **Listeria monocytogenes** в пушена съомга от Полша и пастет от херинга от Швеция; **наличие на забранената субстанция нитрофуран** в рибни филета от Виетнам.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – **10** нотификации: **Listeria monocytogenes** в шунка и мортадела от Италия и в пастет от Белгия; **шигатоксин продуцираща Escherichia coli** в сирене камембер от сурово мляко от Франция и замразено месо от кенгуру от Белгия; **високи нива на окситетрациклин над допустимите стойности** в телешко месо от Полша; **възможно наличие на Bacillus**

anthracis в телешко месо от Полша; *Salmonella spp.* в пушени колбаси от Белгия; **наличие на неразрешения препарат диклазурил** в охладени конски трупове от Португалия; **олово** в пастет съдържащ фазаново и еленово месо от Германия; *Salmonella typhimurium* в замразено свинско месо от Германия.

Плодове и зеленчуци – 9 нотификации: карбендазим, ометоат, диметоат и тиофанат-метил в грозде от Тунис; **анормална миризма и недеклаиран сулфит** в изсушен кокосов орех от Малайзия; *Campylobacter* в зеленчукови миксове от Дания; хлорталонил и диметоат в прясна ендивия (*Cichorium endivia*) от Белгия; **афлатоксин В1** в сушени смокини от Турция; **риск от химична контаминация (алуминиев фосфид)** от кафяв боб с неизвестен произход; **високи нива на йод** във водорасли от Испания; **стъклени фрагменти** във вишни от Унгария; **недеклаиран сулфит** в сушени кайсии от Обединеното кралство.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 7 нотификации: *Salmonella enteritidis* в пилешко месо от Полша (2) и в охладено пиле от Франция; *Salmonella spp.* в пилешка кайма от Холандия; *Salmonella Indiana* в цяло замразено и охладено пиле, пилешки изрезки и вътрешности от Дания; *Salmonella infantis* в замразени пилешки филета от Украйна; *Salmonella typhimurium* в замразени пилешки бутчета от Белгия.

Мляко и млечни продукти – 6 нотификации: *Listeria monocytogenes* в сирена от Дания (3) и в меко сирене от сурово мляко от Белгия; *Salmonella Dublin* в сирене от сурово мляко от Франция; **високи нива на водороден пероксид** в шоколадов десерт от Германия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция 1,3 диметилбутиламин** в хранителна добавка от Канада; **живак** в хранителна добавка от Хонг Конг; **арсен** в хранителна добавка (*Laminaria flexicaulis*) от Франция; **наличие на неразрешената субстанция силденафил** в хранителна добавка от Канада.

Ядки, продукти от ядки и семена – 4 нотификации: **афлатоксин В1** в семки от пъпеша от Холандия и в печен шамфъстък от САЩ; **недеклаиран сулфит** в консервирано кокосово мляко от Тайланд; **екскременти от гризачи** в изсушени кокосови орехи от Индонезия.

Храни за домашни любимци – 4 нотификации: *Salmonella typhimurium* DT 193 - мултирезистентна и високо ниво на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Полша; *Salmonella Derby* и високо ниво на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Чехия; *Salmonella Derby*, *Salmonella London*, *Salmonella typhimurium* DT 104 и високо ниво на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Чехия; *Salmonella typhimurium* и високо ниво на *Enterobacteriaceae* в сушени говежди вътрешности от Чехия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: **Diarrhoeic Shellfish Poisoning (DSP) toxins - okadaic acid** в миди от Испания и от Италия; **високо ниво на *Escherichia coli*** в миди от Италия.

Зърнени и тестени изделия – 3 нотификации: **недеклаирана соя** в паста от Германия; **охратоксин А** в паста от брашно от лимец от Италия; **метални фрагменти** в замразени сладкиши от Франция.

Готови ястия и закуски – 3 нотификации: **недеклаиран глютен и яйца** в бебешка храна от Полша; *Listeria monocytogenes* в охладени салати от Франция; *Salmonella spp.* в салата от краставици също от Франция.

Фуражни суровини – 2 нотификации: **афлатоксин В1** в царевица от Сърбия; **възможно наличие на *Bacillus anthracis*** в телешки кости за фуражни цели от Словакия.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: **стъклени фрагменти** в картофено нишесте от Полша; **недеклаирана риба** в смесена зеленчукова салата с майонеза от Дания.

Алкохолни напитки – 1 нотификация: риск от счупване на бутилки вино от Италия.

Главноноги и продукти от тях – 1 нотификация: кадмий в замразена сепия от Испания.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: миграция на олово от тиган от Китай.

Билки и подправки – 1 нотификация: хлорпирифос и наличие на неразрешената субстанция хексаконазол в мексикански кориандър (*Eryngium foetidum*) от Камбоджа.

През месец октомври 2014 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираната страна е Испания с 9 нотификации, следвана от Полша с 8 и Франция със 7 нотификации.

Нотификации за недопуснат внос – 115 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 32 нотификации: високо ниво на сулфит в сушени кайсии от Турция (4); монокротофос и ацефат в замразена бамя от Индия (3); афлатоксин В1 в сушени смокини от Турция (2) и в кайсиеви ядки от Узбекистан; високо ниво на мед над допустимите стойности в лозови листа от Турция (2); *Salmonella spp.* в листа бетел от Индия (2); диметоат в боб от Доминиканската република и в патладжани от Тайланд; ометоат и диметоат в пресен грах от Кения; наличие на неразрешената субстанция дихлорофос в сушен боб от Нигерия; леблебия от Аржентина заражена с плесени; триазофос в боб от Камбоджа; метомил в пресен зелен боб от Кения; дитиокарбамати и ипродион в драконов плод от Виетнам; високо ниво на йод в сушени водорасли от Китай; метаамидофос и ацефат в чушки чили от Виетнам; метомил в чушки от Турция; карбендазим и наличие на неразрешените субстанции хексаконазол и изопропиолан в прясна целина от Камбоджа; тиофанат-метил в пресни чушки от Турция; профенофос в портокали от Южна Африка; трифлуксистробин в грах от Кения; ипродион, азоксистробин, фипронил и наличие на неразрешената субстанция хексаконазол в драконов плод от Виетнам; хлорпирифос в сушен бял боб от Египет; антраквинон в сушени чушки чили от Мексико.

Ядки, продукти от ядки и семена – 19 нотификации: афлатоксин В1 в шам фъстък от Иран (4), Турция (3), САЩ, във фъстъци от Китай (2), Бразилия (2), и Индия, в бадеми от САЩ, Афганистан, Австралия, в лешници от Турция; *Salmonella* в семена на сусам от Индия.

Фуражни суровини – 18 нотификации: *Salmonella Chester* в рибно брашно от Мароко (6); *Salmonella spp.* в рибно брашно от Мавритания (3) и САЩ и в брашно от гуар от Индия; афлатоксин В1 във фъстъци за хранене на птици от Бразилия и в храна за птици от Индия; изсушена пулпа от цвекло от Украйна заражена с плесени; неразрешени генетично модифицирани семена памук (MON 15985>LMRR) от Кот Д'ивоар; *Salmonella Inganda*, *Salmonella Livingstone* и *Salmonella Rissen* в соево брашно от Аржентина; *Salmonella* група С в рибно брашно от САЩ; наличие на неразрешената субстанция дихлорофос в царевича за хранене на птици от Аржентина.

Риба и рибни продукти – 10 нотификации: наличие на забранената субстанция нитрофуран в замразена риба от Виетнам (6); неразрешена употреба на Е 452 – полифосфати при приготвянето на рибно ястие от САЩ; влошен температурен контрол на замразена риба, ракообразни и мекотели от Мозамбик; повредени опаковки на консервирана риба тон от Сейшелските острови; развала и повредена опаковка на замразена риба тон от Кабо Верде.

Материали в контакт с храни – 9 нотификации: миграция на манган от тави и решетки за барбекю от Китай, от цедки от Китай и от тави за печене от Китай; миграция на формалдехид от кухненски пособия от Китай, от пластмасови чаши също от Китай; миграция на първични ароматни амини от найлонови клещи за сервиране от Китай; миграция на никел от запушалка на бутилка от Китай; високо ниво на обща миграция от запушалка на бутилка от Китай.

Билки и подправки – 8 нотификации: афлатоксин В1 в индийско орехче от Индонезия (5) и в чили от Индия; наличие на неразрешената субстанция перметрин в мента от Мароко; неподходящи органолептични характеристики на индийско орехче от Индонезия заразено с плесени.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 3 нотификации: *Salmonella spp.* в отвара от листа на *Aloysia citrodora* от Еквадор; антраквинон в зелен чай от Китай; ометоат и имидаклоприд в зелен чай от Китай.

Ракообразни и продукти от тях – 3 нотификации: високи нива на окситетрациклин над допустимите стойности при скариди от Виетнам; наличие на забранената субстанция нитрофуран в замразени скариди от Виетнам; наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в замразени скариди от Китай.

Други хранителни продукти/смесени – 3 нотификации: дитиокарбамати в лозови сарми от Турция (3).

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 2 нотификации: кадмий в замразени миди от Чили; норовирус в замразени миди от Виетнам.

Безалкохолни напитки – 2 нотификации: неразрешена употреба на сулфит в ябълков сок от Ливан; неразрешена употреба на оцветител Е 127 – еритрозин в безалкохолна напитка от Тайланд.

Алкохолни напитки – 1 нотификация: неразрешена употреба на Е 363 – янтарна киселина във водка от Русия.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига на сепии от Перу.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: наличие на неразрешената субстанция молибденов хелат в хранителна добавка от САЩ.

Мазнини и масла – 1 нотификация: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в нерафинирано соево масло от Украйна.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: високо ниво на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Тайланд.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: *Salmonella* в пилешки филета от Бразилия.

През месец октомври 2014 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Турция с 19 нотификации, следвана от Китай с 15 нотификации.

Нотификации за насочване на вниманието – 47 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 10 нотификации: живак в риба меч от Испания (2), Еквадор, Индонезия и в филета от синя акула (*Prionace Glauca*) от Виетнам; хистамин в замразена риба от Перу и в охладена риба тон от Индия; *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша и от Швеция; наличие на забранената субстанция нитрофуран в замразена риба от Виетнам.

Плодове и зеленчуци – 9 нотификации: наличие на неразрешената субстанция карбофуран в патладжани от Доминиканската република; метомил в охладени чушки от Мароко; неразрешена употреба на оцветител Е 102 – тартразин и на оцветител Е 110 – Сънсет жълто FCF в дехидратирано манго от Тайланд;

имазалил в лимони от Аржентина; **бифентрин** в рукола от Кения; *Salmonella Napoli* в прясно пакетирана рукола от Италия; **наличие на отровни гъби** *Amanita phalloides* в диви набрани гъби (*Amanita caesarea*) от Сърбия; **амитраз** в китайско зеле от Тайланд.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 6 нотификации: *Salmonella typhimurium* в охладени пуешки трупове от Франция (3); *Salmonella enteritidis* във филета от пилешки гърди от Полша; *Salmonella spp.* в пилешки филета от Унгария; *Salmonella Saint Paul* в пуешка кайма от Полша.

Други хранителни продукти/смесени – 4 нотификации: **недеклариран сулфит** в разтворими супи от Китай; **нелегален внос** на замразени насекоми и колбаси от Тайланд; **наличие на неразрешената хранителна добавка натриев акрилат** в нудълс от Китай; **незаконен внос** на пратка, съдържаща телешка пастърма, варени патици и патешки яйца от Китай.

Ядки, продукти от ядки и семена – 3 нотификации: **охратоксин А** в тиквени семки от Китай; **афлатоксин В1** в бланширани фъстъци от Китай; **чуждо тяло (мальк гущер)** в консервирано кокосово мляко от Тайланд.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 2 нотификации: **високи нива на *Escherichia coli*** в охладени миди от Италия и от Франция.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: *Salmonella* в замразени скариди от Индонезия; **диоксини и диоксиноподобни полихлорбифенили** в охладен рак от Холандия.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: **метални ленти** в кафемелачки от Китай; **високо ниво на обща миграция** от ножове от Китай.

Коремоноги – 2 нотификации: **кадмий** в морски охлюви от Италия (2).

Главноноги и продукти от тях – 1 нотификация: **кадмий** в замразена сепия от Индия.

Мазнини и масла – 1 нотификация: **процимидон и карбендазим** в десертно грозде от Тунис.

Фуражни суровини – 1 нотификация: *Salmonella Cerro* и *Salmonella Livingstone* в месокостно брашно от Ирландия.

Фуражни премикси – 1 нотификация: **високо ниво на мед** в премикс за пилета от Белгия.

Билки и подправки – 1 нотификация: **делтаметрин и наличие на неразрешената субстанция изопропиолон** в листа кърри от Доминиканската република.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: **наличие на неразрешената субстанция дихидрострептомицин** в охладено конско месо от Унгария.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: **ентеротоксичен *Bacillus cereus*** в гночи (популярно ястие в Италия) от Италия.

През месец октомври 2014 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Китай с 7 нотификации, следван от Италия с 5 нотификации.

Нотификации за проследяване – 25 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 8 нотификации: *Salmonella Agona* в слънчогледово кюспе от Холандия (2); *Salmonella spp.* в фураж за птици от Франция; *Salmonella Tennessee* в рапично брашно от Германия; *Salmonella Agona*, *Salmonella Altona* и *Salmonella Tennessee* в рапично брашно от Германия; **недиоксиноподобни полихлорбифенили** в мастна киселина от слънчоглед от Унгария; **живак** в рибно брашно от Испания; **високи нива на семена на амброзия (*Ambrosia spp.*)** в царевича от Унгария.

Риба и рибни продукти – 2 нотификации: *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша (2).

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на акрилонитрил от пластмасова бутилка за пиене от Китай; миграция на епоксидирано соево масло (ESBO) от стъклен буркан с метален капак от Испания.

Безалкохолни напитки – 2 нотификации: безалкохолни напитки от Унгария замърсени с плесени; подути капачки (дължи се на анаеробна ферментация при което се отделя въглероден диоксид и алкохол) на безалкохолни напитки с вкус на касис от Германия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 2 нотификации: *Salmonella spp.* в пуешки филета от Унгария; *Listeria monocytogenes* в пилешки гърди пълнени с шунка и сирене от Обединеното кралство.

Алкохолни напитки – 1 нотификация: високо ниво на Е 1520 – пропиленгликол в ликьор от Норвегия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: съмнение за неразрешено пускане на пазара (поради възможна контаминация с липофилни токсини) на миди от Франция.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: наличие на неразрешената субстанция магнезиев аспартат в хранителна добавка от САЩ.

Фуражни добавки – 1 нотификация: неразрешен генетично модифициран гранулиран витамин В2 от Китай.

Хранителни добавки и ароматизанти – 1 нотификация: арсен в Е 331 - тринатриев цитрат от Китай.

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация: сушени сливи от Узбекистан опаразитени с ларви на насекоми.

Мед и пчелно млечице – 1 нотификация: наличие на неразрешената субстанция сулфаметоксазол в пчелен мед от Литва.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: сирене пакетирано в Испания с дефектна опаковка.

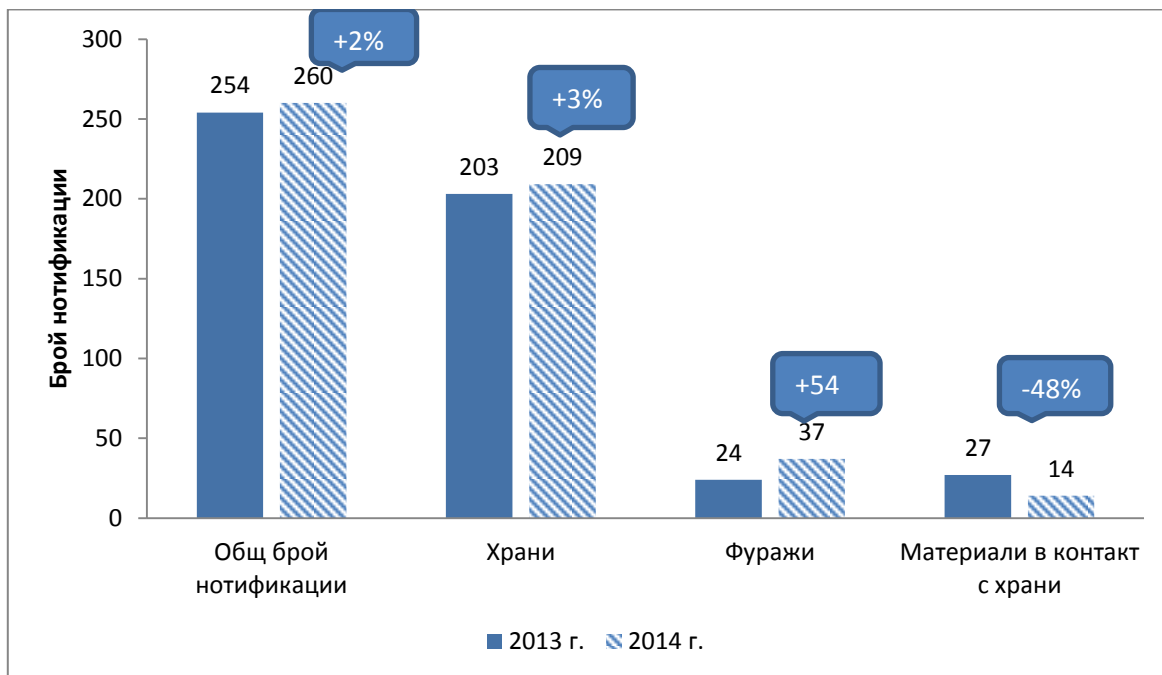
Храни за домашни любимци – 1 нотификация: хистамин в консервирана храна за домашни любимци от Тайланд.

През месец октомври 2014 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираните страни са: Китай, Германия, Холандия, Унгария и Испания с по 3 нотификации.

Анализ на тенденциите:

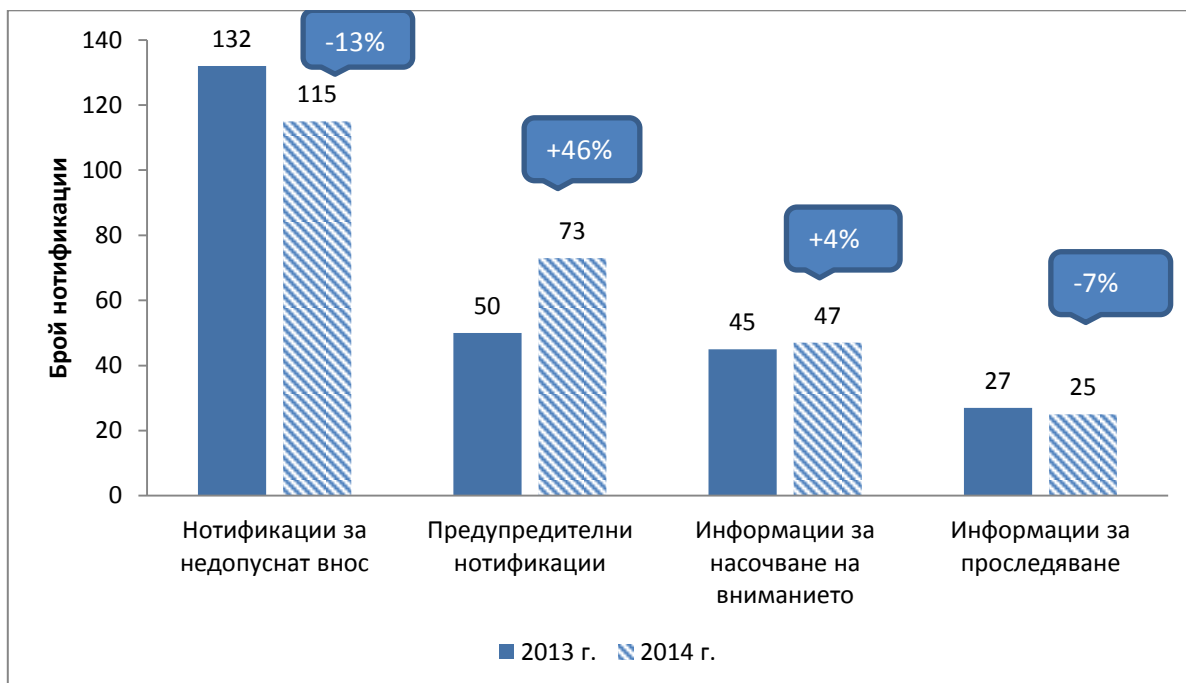
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2013 г. – общо и по групи за м. октомври 2013 г. и м. октомври 2014 г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. При общия брой нотификации има незначително повишение от 2%. При храните картината е подобна – има повишение от 3%. При фуражите има значително повишение от 54%. Само при материали в контакт с храни се наблюдава спад с 48%.

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. октомври 2013 г. и м. октомври 2014 г.

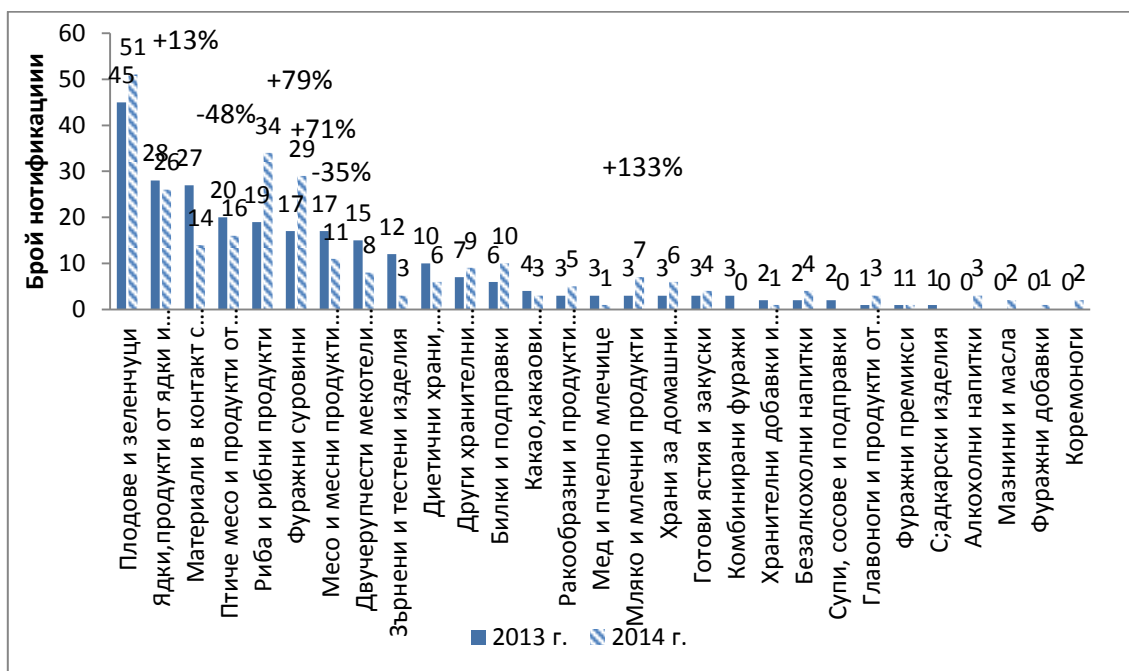
На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос. При тях се наблюдава спад с 13%. При предупредителните нотификации има осезаемо повишение с 46%. При информацията за насочване на вниманието се наблюдава слабо повишение с 4%. При информацията за проследяване се наблюдава слаб спад със 7%.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти. Повишение се наблюдава при следните категории продукти: „Плодове и зеленчуци“

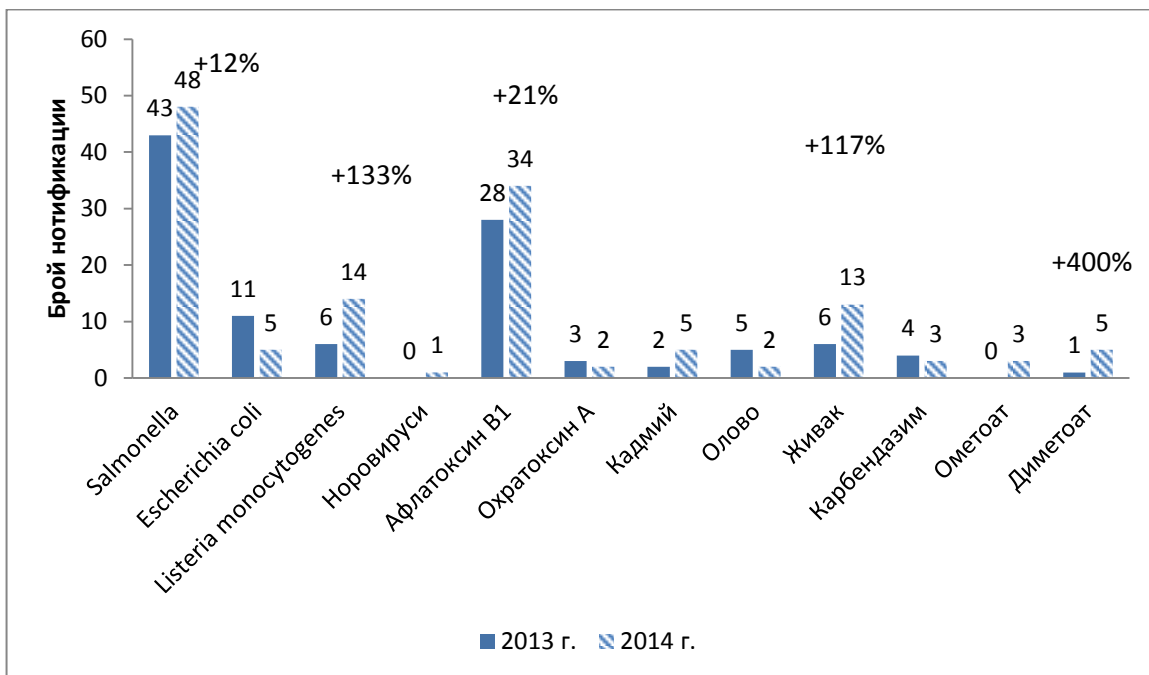
(+13%); „Риба и рибни продукти“ (+79%); „Фуражни суровини“ (+71%); „Мляко и млечни продукти“ (+133%). Спад се наблюдава при: „Материали в контакт с храни“ (-48%) и при „Месо и месни продукти (различни от птиче месо)“ (-35%).

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците октомври 2013 г. и октомври 2014 г. може да се направи извод, че се наблюдава тенденция на повишение в броя нотификации за месец октомври 2014 г. в редица продукти като плодове и зеленчуци, риба и рибни продукти, фуражни суровини и млечни продукти.

Фигура 5 показва сравнителни данни за някои основни причини за нотифициране. При патогенните микроорганизми се наблюдава следното: при *Salmonella* има повишение с 12%, докато при *Listeria monocytogenes* това повишение е със 133%. При афлатоксин В1 също има повишение с 21%. От тежките метали при живака има повишение със 117%, докато при препарата диметоат от пестицидите това повишение е с 400%.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците октомври 2013 г. и октомври 2014 г. може да се направи извод, има тенденция за повишаване броя на нотификациите за месец октомври 2014 г. при всички причини за нотифициране.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българска агенция по безопасност на храните (<http://www.babh.government.bg/bg/actualno-risk-evaluation.html>) и Националния фокален център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в Дирекция „НСМОРПР“
20.11.2014 г.